

ریشه‌ها و پیامدهای تورم در ایران

دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در گزارشی ریشه‌ها و پیامدهای تورم در ایران را مورد بررسی قرار داد.

بر اساس اعلام دفتر اطلاع رسانی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در این گزارش که تحت عنوان «تورم در ایران؛ ریشه‌ها و پیامدها» منتشر شده، ضمن بررسی روند تورم در ایران از سال ۱۳۵۲ تاکنون، مهمترین دلایل تورم در کشور «اتکا به درآمدهای نفتی»، «عدم انضباط مالی دولت»، «بالا بودن هزینه‌های تولید در کشور»، «غیر رقابتی بودن برخی تولیدات» و «قیمت گذاری‌های نامناسب» عنوان شده است.

دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس در این گزارش اضافه می‌کند: انتظارات تورمی نیز از دیگر دلایل ایجاد تورم در کشور است، زیرا به دلیل سیاست‌های مربوط به قیمت گذاری کالاها و خدمات عمومی (مثل آب و برق و سوخت)، در پایان هر سال معمولاً انتظارات تورمی در افراد جامعه شکل می‌گیرد به گونه‌ای که در انتهای سال و نزدیک شدن به عید نوروز همه افراد جامعه انتظار دارند، قیمت‌ها مجدداً افزایش یابد.

بر اساس این گزارش، رشد بالای جمعیت، تقاضای روزافزون، تولید محدود، نارسایی شبکه توزیع، نقش دلان در افزایش قیمت‌ها و همچنین اجرای برخی سیاست‌های دولت در زمینه اشتغال زایی که عملاً با برداشتن مکرر از حساب ذخیره ارزی و افزایش نقدینگی در کشور صورت می‌گیرد از دیگر دلایل افزایش و ریشه‌های تورم در کشور است.

دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس در بخش دیگر این گزارش به تشریح پیامدهای تورم پرداخته می‌افزاید: تورم از جمله پدیده‌هایی است که می‌تواند آثار و تبعات مثبت و منفی به دنبال داشته باشد و مهمترین اثر آن توزیعی بوده به نحوی که به نفع گروه‌های پردرآمد و به ضرر گروه‌های فقیر و کم‌درآمد و حقوق بگیر است و به عبارت دیگر تورم به افراد دارای درآمدهای پولی ثابت ضرر می‌زند و از قدرت خرید آنان می‌کاهد و در مقابل به نفع اغلب کسانی تمام می‌شود که درآمدهای پولی متغیر دارند.

این گزارش تصریح دارد: تورم همچنین هزینه‌های عمومی دولت را افزایش داده و در نتیجه دولت را مجبور به کسب درآمد بیشتر تا یا استقراض از بانک مرکزی می‌نماید که در هر دو حالت ضربات جبران ناپذیری را به اقتصاد کشور وارد می‌کند.

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس در ادامه به بحث راهکارهای مبارزه با تورم پرداخته و تأکید دارد که حل مضل تورم در کشور کار خیلی پیچیده‌ای نیست و کافی است ریشه‌های تورم که قابل شناسایی هستند، به گونه‌ای از میان برداشته شوند. بر اساس این گزارش، عدم اتکا به درآمدهای نفتی برای تأمین هزینه‌های دولت، محدود کردن واردات کالاها و خدمات مصرفی، استقلال بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ملزم کردن دولت به انضباط مالی و کاهش هزینه‌های جاری، توجه مسئولان به اهرم‌های پولی و مالی به عنوان ابزاری در جهت تثبیت اقتصادی و نه تأمین هزینه‌های جاری، کم کردن هزینه‌های تولید در کشور، رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری و امن کردن محیط کسب و کار از عوامل و راهکارهای اصلی مبارزه و رفع تورم در کشور است.

دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس علاوه بر موارد ذکر شده، جلوگیری از انحصارات حاکم در تولید برخی کالاها، اعتمادسازی مسئولان در سطح عمومی برای کاهش سطح انتظارات تورمی، ساماندهی نظام تهیه و توزیع کالاها و خدمات در کشور، کاهش نقش واسطه‌ها و جلوگیری از اجرای برخی از سیاست‌های مقطعی دولت که تنها مشکلات را جابه‌جا می‌کند را از دیگر راهکارهای مبارزه با تورم عنوان کرده است.

بزرگترین اپراتور تلفن همراه جهان در تلاطم

منبع: اکونومیست - برگردان: فروزان نصیری

«وودافون» بزرگترین اپراتور تلفن همراه جهان هم اکنون در ۲۸ کشور با ۳۳۱ شبکه عملیاتی و بیش از ۱۰۰ میلیون مشترک فعالیت می‌کند. این شرکت در ژانویه ۱۹۸۵ برای نخستین بار در انگلیس و به عنوان نخستین اپراتور تلفن همراه در این کشور آغاز به کار کرد. وودافون در کمتر از ۱۵ سال با پشت سر گذاشتن سه نسل تلفن همراه به ترتیب: تلفن همراه آنالوگ صوتی در سال ۱۹۸۵، دیجیتال در سال ۱۹۹۱ و ارتباطات تصویری، دسترسی به اینترنت و ارائه خدمات بیشتر در سال ۲۰۰۰، وارد میدان رقابتی شده است که اپراتورهای متنوع و تکنولوژی‌های تازه به سرعت در آن در حال گسترش هستند. گسترش تلفن همراه در انگلیس به اندازه‌ای زیاد شده که در هر ثانیه یک تلفن همراه در اختیار شهروندان انگلیسی قرار می‌گیرد.

استراتژی گسترش بیش از توان شرکت در جهان موجب افت خدمات آن شده است و برخی از تحلیلگران مدیریت آن را متهم به قربانی کردن سرویس دهی در قبال گسترش اپراتور در کشورهای جهان می‌کنند. از سوی دیگر همین بلندپروازی های وودافون موجب شده تا شاخص بهای بورس وودافون در لندن به پایین‌تر از ۱۰۰ کاهش یابد، وین در حالی است که شاخص بهای بورس اپراتورهای به مراتب کوچکتر از آن به بالاتر از ۲۵۰ رسیده است. این امر باعث ناخرسندی سهامداران شرکت شده و تقاضا برای فروش بخشی از سهام این شرکت به اپراتورهای بزرگ جهان، یا تغییر مدیریت و استراتژی وودافون شدت گرفته است.

عملیات وودافون در ژاپن و آمریکا تا کنون کارایی خوبی نداشته و احتمال اینکه در آینده نزدیک شعب این شرکت در دو کشور یادشده تعطیل و فعالیت آن در اروپا و آفریقا تقویت شود زیاد است. بازنگری در سیاستهای وودافون یکی از دغدغه‌های مهم مدیریت جدید است که در حال حاضر برای متقاعد کردن سهامداران وودافون سرگرم ریزی است.

برخی از تحلیلگران اقتصادی بر این باورند که در صورت انجام دگرگونی اساسی، این شرکت از ورشکستگی حتمی نجات خواهد یافت. پرسشی که اکنون مطرح است آن است که آیا سیاست گذاری در وودافون به کلی دگرگون خواهد شد و یا اقدامات اصلاحی در آن صورت خواهد گرفت؟

آیا «زمان» بازبینی کامل استراتژی وودافون، بزرگترین اپراتور تلفن همراه جهان فرارسیده است؟ بازنگری در این شرکت مخابراتی ایران سده تا ای نیست اما این روزها داغترین سوزه است. «سر جان باند»، بانکداری که در ژوئیه آینده ریاست این شرکت را به عهده می‌گیرد، با سهامداران این مؤسسه که نسبت به عملکرد و سمت و سوی استراتژی این غول بزرگ اقتصادی جهان ابراز نارضایتی می‌کنند، به ریزی پرداخته است. از سال ۲۰۰۴ تا کنون بهای سهام این مؤسسه در بازار بورس تایمز مالی لندن (FTSE) زیر شاخص ۱۰۰ عمل کرده و این در حالی است که عملکرد شرکت تلفن همراه O۲، که اخیراً توسط شرکت

ادغام است. «آرون سرین»، مدیر اجرایی وودافون ضمن رد اظهارات منتقدین تأکید دارد که «امتیازی در مقیاس کلان اقتصادی وجود دارد و از اینکه فضای تلفن همراه در مناطق مختلف جهان را به دست گرفته‌ایم خوشحالیم» در عین حال وی سخن از انعطاف پذیری و عملگرایی در استراتژی وودافون به میان می‌آورد. در واقع نشانه‌هایی از تغییر سیاست در آن دیده می‌شود.

«سارین» ضمن با اهمیت توصیف کردن مقیاس کار اقتصادی می‌گوید: «نیازی نیست تا مقیاس کاری این شرکت در سطح جهانی باشد. زیرا در مقیاس منطقه‌ای نیز منافعی نهفته است.» وی می‌پرسد: «آیا بازاری گسترده‌تر از اروپا یافت می‌شود؟ البته که یافت نمی‌شود.» اگر جهانی فکر کنید و مجهز به تکنولوژی متنوع باشید، گستره فضای اقتصادی را کوچکتر از اروپا خواهید یافت. «سارین» وضعیت واحدهای وودافون در ژاپن و آمریکا را با ارزش‌تر از سالهای گذشته می‌داند و می‌گوید: هیأت مدیره این شرکت به طور مرتب بررسی می‌کند که آیا این دو واحد را بخشی از شرکت داشته‌باشد یا خیر. تا کنون نظر بر این بوده است که واحدهای ژاپن و آمریکا فعال باشند ولی این سیاست ممکن است در آینده تغییر کند. وی می‌افزاید: «آنچه که لازم است در حال حاضر انجام دهیم حفظ این واحدها تا زمان مناسب است به زبان دیگر زمانی که برای فروش مناسب باشد اقدام به فروش آنها می‌کنیم.»

تغییر موقعیت سال گذشته وودافون سرمایه‌گذاری‌هایی در رومانی، چک، هند، آفریقای جنوبی و ترکیه، انجام داد که از تکنولوژی سیستم جهانی تلفن همراه استفاده می‌کردند و فضا برای رشد بالقوه داشتند. با انجام این سرمایه‌گذاری‌ها و احیاناً خروج از بازار آمریکا و ژاپن ممکن است وودافون به برنامه‌ریزی در بازارهایی دوباره در اروپا و آفریقا، جایی که مقیاس کلان اقتصادی سود بیشتری را تأمین می‌کند، اقدام کند. اما «سارین» اعتقادی به برنامه‌ریزی دوباره ندارد بلکه آن را تغییر موقعیت شرکت تلقی می‌کند. وی نظریه‌ای که معتقد است «وودافون برنامه‌اجرایی سریع را فدای توسعه شبکه‌های این شرکت در جهان کرده» را رد می‌کند و می‌گوید: «برای جذب مشتری بیشتر، شرکت O۲عموماً استراتژی‌های کوتاه مدت را برای اجرایی می‌گرفت در حالی که عملیات وودافون در چک و رومانی به سرعت در یک گروه ادغام و اکنون بهتر از آنچه انتظار می‌رفت عمل می‌کند.» وی در پایان برای انبساط خاطر بیشتر به برنامه خرید شرکت اشاره می‌کند که در صدد است سهم بیشتری از اپراتور «پل کومتل» هلند را خریداری کند.

اینکه گفته می‌شود که در صورت ادغام، استراتژی اپراتور وودافون زیر سؤال می‌رود به چه معنی است؟ «سارین» این سؤال را زودرس دانسته و معتقد است: «ما نسبت به این نظریه که واقعاً مشترکین به آنچه که دیگران خیال‌پردازی می‌کنند، می‌خواهند، مشکوک هستیم» ضمن اینکه سارین تأیید می‌کند که وودافون برخی اوقات در برابر خرید تقویت از اپراتورهای ثابت و همراه، مجموعه‌ای از گوشی‌های تلفن ثابت و همراه را در اختیار شرکت‌های بزرگ مخابرات بریتیش قرار می‌دهد. ضمن اینکه این شرکت به عنوان شریک بی‌سیم BT، تلفن ثابت انگلیس، که فاقد شبکه تلفن همراه است، عمل می‌کند و ممکن است وودافون قرارداد مشابهی با ایتالیا و ژاپن نیز منعقد کند. اپراتور ریزون آمریکا نیز که ۵۵ درصد سهم وایرلس این شرکت را به عهده دارد در صدد است پیشنهاد ادغام خدمات ترکیبی را دهد.»

در نتیجه، وودافون قادر خواهد بود تا میزان تقاضا برای انجام چنین خدماتی را به عینه مشاهده کند. زیرا ممکن است بخش کوچکی از مشترکین خواهان چنین خدماتی باشند. سارین در این باره می‌گوید: از آنجایی که تکنولوژی صدای اینترنت را دقیقاً مد نظر داریم، عملکرد این تکنولوژی را از نزدیک زیر نظر خواهیم داشت و پس از مشاهده میزان تقاضا، همکاری وودافون با اپراتور ثابت را مورد بررسی قرار خواهیم داد. در هر صورت آقای «سارین» تغییرات اساسی در وودافون را رد نکرده است. حال باید دید که آیا او در این شرکت تغییرات جذبی می‌دهد و یا فکر دوباره‌ای در باره آن می‌کند. علی‌رغم تلوتلو خوردن وودافون برای مدتی دورکن آن دست نخورده باقی می‌ماند.

شرکت در حین عمل، پی برد که استدلال خود در باره مقیاس اقتصادی را زیر سؤال برده است. با توجه به آغاز به کار سه اپراتور دیگر در آینده نزدیک بازار ژاپن بیش از پیش رقابتی خواهد شد. در نتیجه، در صورتی عملکرد وودافون مقرون به صرفه خواهد بود که بلندپروازی‌های جهانی خود را کم کند. «دیوید کامینگ»، رئیس اداره استاندارد زندگی در انگلیس و یکی از مؤسسات سرمایه‌گذار در وودافون، هفته پیش اعلام کرد که «شرکت وودافون به پیروی از استراتژی جاری خود از نمایش شایستگی خود در جهان وامانده و بازار به آن بی اعتماد شده است.» «کاریدیس» نیز مایل است که روند گسترش استراتژی این شرکت معکوس و بیشتر روی اجرا متمرکز شود. آخرین گزارش تجاری شرکت یادشده که در ماه پیش منتشر شد معجونی از رشد زیاد و دور از انتظار تعداد مشترکین همراه با کاهش درآمد میانگین هر کاربر، کاربرد صنعتی با مقیاس گسترده در انگلیس، آلمان، ایتالیا و ژاپن همراه بود. کاریدیس عملکرد قویتر اپراتور O۲ را بیاتر کم اهمیت تر بودن مقیاس کلان در برابر تمرکز روی اجرای سریع می‌داند.

دومین رکن استراتژی وودافون که صرفاً روی تجارت موبایل متمرکز است، به نظر لرنان می‌رسد. اپراتورهای شبکه تلفنی ثابت و همراه و

بلند پروازی های وودافون موجب شده تا شاخص

بهای بورس وودافون در لندن به پایین تر از

۱۰۰ کاهش یابد

در صورتی عملکرد وودافون مقرون به صرفه خواهد

بود که بلند پروازی های جهانی خود را کم کند

سرتاسر جهان که در حال ادغام هستند، به مشتریانی که هر دو خدمات ثابت و همراه را یک جا خریداری کنند، تخفیف ویژه قائل می‌شوند. وری خدمات ویژه یادشده، اکثر اپراتورها پیشنهاد خدمات چهارگانه صوتی و تصویری برای تلفنهای ثابت و همراه، ارائه می‌کنند. اگر چنین خدمات ترکیبی بازار پیدا کند تنها استراتژی وودافون که همان تجارت تلفن همراه است، به انزوا کشیده خواهد شد. ضمن اینکه بازده صدای آن نیز در مقابل تکنولوژی صوتی اینترنتی Skype که از تلفن ثابت به موبایل گسترش یافته است، ناچیز خواهد بود. سایرروس مووالا، تحلیلگر واسطه بازار بورس وست هال کاپیتال، در باره فعالیت این شرکت می‌گوید: «وودافون در زمانی اصرار به ادامه استراتژی معروف تلفن همراه خود دارد که استانداردهای اینترنتی به سرعت در حال برداشتن وجه تمایز میان تلفنهای همراه و ثابت می‌باشند. ضمن اینکه این شرکت فاقد استراتژی

گفت‌وگو با سردبیر اکونومیست می‌روم تا کتاب بنویسم

ترجمه: فرهاد نیک

بیل اموت سردبیر مجله اکونومیست که به زودی آن را ترک می‌کند تصمیم دارد پس از کناره‌گیری از مدیریت این مجله پرتیراژ به نوشتن کتاب درباره موضوعات مورد علاقه خود بپردازد. طی دوران ۱۳ ساله اموت در اکونومیست، این هفته نامه مستقر در لندن توانست با دو برابر کردن تیراژ خود به رقم ۱/۰۹ میلیون نسخه برسد.

اکونومیست از تأثیرگذاری فراوانی به خصوص در آمریکا برخوردار است. حدود ۵۷۰ هزار نفر از خوانندگان این هفته نامه آمریکایی هستند. او این را از اثرات مثبت جهانی سازی می‌داند. اموت در گفت‌وگویی با نیوزویک در مورد اقتصاد، سیاست‌های آمریکا و برنامه‌هایش پس از کناره‌گیری از اکونومیست سخن گفته است.

تصمیم دولت بوش برای عقد قرارداد با یک شرکت اماراتی برای مدیریت شش بندر آمریکا باعث توفانی سیاسی شده است. آیا شما از این مسأله شگفت زده شدید؟

از قبل چنین مسأله‌ای را پیش بینی نمی‌کردم اما وقتی ماجرا شروع شد معلوم بود که اعضای کنگره این مسأله را دنبال خواهند کرد. من موافق مخالفت با عقد قرارداد نیستم و فکر نمی‌کنم که دلیلی برای نگرانی در این مورد به خاطر مصالح امنیتی وجود داشته باشد. این درست مانند زمانی است که انگلیسی‌ها مدیریت این بندر را در دست داشتند.

فکر می‌کنید این جنجال به تجارت بازرگانی پیش بینی می‌کنند لطمه‌ای وارد کند؟

در این مرحله خیر، فکر نمی‌کنم اثر عمده‌ای داشته باشد. این نمونه‌ای از رفتار حمایت از جریان‌ات داخلی در آمریکاست که قبلاً در مورد چین هم دیده شده است. این با توجه به قدرت و توانایی اقتصاد آمریکا و نرخ پایین بیکاری درخور توجه است. نگرانی من زمانی خواهد بود که آمریکا دچار رکود اقتصادی و افزایش نرخ بیکاری شود. در چنین زمانی مسأله‌ای مانند قرارداد بندرها، تجارت با چین، هند و ژاپن می‌تواند بر تجارت جهانی هم اثر گذاشت.

با توجه به افزایش تنش میان غرب و اسلام، آیا ما در حال حرکت به سوی برخورد تمدن‌ها هستیم؟

ما به نوعی دچار برخورد تمدن‌ها هستیم و عمدتاً علت آن رفتار و عملکرد ناشیانه دولت بوش است که نمونه‌های آن را در گوانتانامو، ابوغریب و شکنجه زندانیان می‌توان دید. «دولت بوش این فکر را در همه به وجود آورده که آمریکا دارای استانداردهای دوگانه است. اینکه آنها به دنبال دموکراسی و عدالت و حقوق بشر در داخل هستند اما در خارج از مرزها هنگامی که با جهان اسلام رودررو هستند استانداردهای دوگانه‌ای دارند. این باعث شعله‌ور شدن این ایده شده که هم‌اکنون برخورد تمدن‌ها به صورتی غیرضروری وجود دارد.

اما مجله شما مخالف جنگ آمریکا علیه عراق نبود؟

اکونومیست از اشغال عراق حمایت کرد. ما فکر کردیم این یک اقدام موجه است اما نحوه عملکرد آمریکا نامناسب بوده که این وضعیت را بدتر کرده است.

آیا این برخورد تأثیرات اقتصادی هم دارد؟

اثر اولیه آن بر روی نفت بشکه‌ای ۶۰ دلاری دیده می‌شود. این مسأله ثروت را از مصرف‌کنندگان نفت به تولیدکنندگان نفت منتقل می‌کند که این یک تأثیر اقتصادی است. شما در صدد آن هستید که پس از ترک اکونومیست به نوشتن کتابی در مورد چین و ژاپن بپردازید؟ در طول ۲۰۰ سال گذشته ما شاهد یک چین و ژاپن قدرتمند هستیم. آنها رقیب یکدیگر برای رهبری آسیا هستند. اگرچه آنها از نظر اقتصادی در ارتباط با یکدیگرند اما از نظر سیاسی بسیار متخاصم هستند. من می‌خواهم تأثیر این مسأله را بر ثبات جهان مطالعه کنم.